

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

שם הקורס : דמויות פלאיות בסיפורי הזוהר

שם המרצה: ד"ר אבישר הר-שפי

שם המחלקה: ספרות עם ישראל

מספר הקורס: 13-5662-01

שם הקורס באנגלית:

The miraculous character in the stories of the Zohar

סוג הקורס: הרצאה

היקף נ"ז: 2

שנת לימודים: תשפ"ה

סמסטר: א

יום ושעה: שלישי 12:00

שעת קבלה: בתיאום

מייל מרצה: avishar.h@gmail.com

קישור לאתר למדה: <https://lemida.biu.ac.il/>

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

בקורס נכיר את סיפורי הזוהר שבמרכזם דמויות פלאיות, נתבונן בתפקידה של הדמות הפלאית, נעמוד על דרכי עיצובה ועל האופנים השונים בהם היא מתפקדת.

מטרות/תוצרי הלמידה:

א. ידע

1. הלומדים יכירו את הסיפור הזוהרי ומאפייניו הייחודיים
2. הלומדים יכירו את האופנים המגוונים בהם מתפקדת הדמות הפלאית בסיפורי הזוהר
3. הלומדים יעמדו על הממד הפלאי שבסיפורת ותפקידו

ב. מיומנויות

1. הלומדים ינתחו את הסיפורים
2. הלומדים יעריכו את השפעתו של המימד הפלאי בסיפורים על הקוראים

ג. ערכים

הלומדים יבחנו את מקומו ותפקידו של החיפוש האנושי אחר הפלאי.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

למידה פעילה: בכמחצית מהשיעורים תערך קריאה מודרכת של הסיפור הנלמד בחברותו. הערכה תהליכית: הקורס ילווה ב-2-3 מטלות קריאה ופורומים שיהוו חלק מן הציפון הסופי.

הערות	קריאה נדרשת	נושא השיעור	
	Todorov Tzvetan, <i>The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre</i> , trans. Richard Howard, New York 1973. ברתנא אורציון, הפאנטסיה בסיפורת דור המדינה, תל אביב תש"ן, עמ' 26-38. רוטמן דוד, דרקונים, שדים ומחוזות קסומים: על המופלא בסיפור העברי בימי הביניים, מודיעין תשע"ז, עמ' 52-69.	מבוא: על הפלאי והפנטסטי בספרות	1.
	תשבי ישעיהו ולחובר פנחס, משנת הזוהר, ירושלים תשל"ה, עמ' 17-116 הלנר-אשד מלילה, ונהר יוצא מעדן: על שפת החוויה המיסטית בזוהר, תל-אביב תשס"ה, עמ' 19-25. Eishbane Eitan, <i>The Art of Mystical Narrative: A Poetics of the Zohar</i> , Oxford 2018, pp. 228-223.	מבוא לספר הזוהר ולסיפור הזוהרי	2.
	ישראלי עודד, פרשנות הסוד וסוד הפרשנות, מגמות מדרשיות והרמנויטיות ב'סבא דמשפטים' שבזוהר, לוס אנג'לס תשס"ה, עמ' 54-60. מרוז רונית, הביוגרפיה הרוחנית של רבי שמעון בר יוחאי, דיון ביסודותיו הטקסטואליים של הזוהר, ירושלים תשע"ח, עמ' 224-230. Fishbane Eitan, <i>The Art</i> , pp.151-128.	דמויות פלאיות בסיפור הזוהרי	3.
	אורון מיכל, 'שימני כחותם על לבך – עיונים בפואטיקה של בעל הזוהר בפרשת סבא דמשפטים', משואות, מחקרים בספרות הקבלה ובמחשבת ישראל, בעריכת מ' אורון, ע' גולדרייך, ספר זכרון לפרופ' א' גוטליב ז"ל, ירושלים, עמ' 3-5.	סבא דמשפטים פגישה ראשונה – החמר וחידותיו	4.
		אליהו, חמר וסבא – קווים לדמותו של 'סבא דמשפטים'	5.
	מרוז רונית, שם, עמ' 235-247. פגיס דן, על סוד חתום: לתולדות החידה העברית באיטליה ובהולנד, ירושלים תשמ"ו.	החידה והחיד	6.
	ישראלי עודד, שם, עמ' 72-85.	יורד הים הפלאי	7.
	הלנר אשד מלילה, שם, עמ' 190-195. ישראלי עודד, שם, עמ' 191-266.	האהובה הנסתרת: כיסוי, גילוי ופלא	8.

9.	דמותו הפלאית של רב המנונא סבא	בן הראש יונתן, סבא וינוקא, עמ' 295-378. מרוז רונית, הביוגרפיה הרוחנית של רבי שמעון בר יוחאי, דיון ביסודותיו הטקסטואליים של הזוהר, ירושלים תשע"ח, עמ' 151-156, 407-455.
10.	ילד הפלא בסיפורי הזוהר	אורון מיכל, צוהר לסיפורי הזוהר, עיונים בדרכי הדרוש והסיפור בספר הזוהר, לוס-אנג'לס תשע"ג, עמ' 88-114. בן הראש יונתן, ינוקא דרב המנונא סבא, לוס-אנג'לס תשע"ט, עמ' 54-66.
11.	בין הדמות הפלאית לדמות המיתית והפנטסטית	ליבס יהודה, 'מיתוס לעומת סמל בזוהר ובקבלת האר"י', המיתוס ביהדות, אשל באר שבע ד (תשנ"ו). בן הראש יונתן, סבא וינוקא : האל, הבן והמשיח בסיפורי הזוהר, ירושלים תשע"ט, עמ' 80-85.
12.	בעל המום	רואי ביטי, 'רגלי השכינה' כדימוי מכונן אתוס: עיון בספור בעל הקב ין שבתיקוני הזוהר', קבלה 23 (תשע"א), חלק ב, עמ' 181-218.
13.	הדמות הפלאית ותפיסת הנס – דמותו של ר' פנחס בן יאיר בזוהר	אורון מיכל, שם, עמ' 42-62 הר-שפי אבישר, דמותו הזוהרית של ר' פנחס בן יאיר, הסיפור הזוהרי (עורכים יהודה ליבס, מלילה הלנר-אשד, יונתן בן הראש), יד בן צבי והאוניברסיטה העברית, ירושלים תשע"ז, עמ' 97-133. מרוז רונית, שם, עמ' 266-317.

- ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
מטלות	30% מהציון הסופי
מבחן מסכם	70% מהציון הסופי

דרישות הקורס

- קריאה מקדימה של חומר נדרש
- הגשת מטלות קריאה והשתתפות בפורומים
- 85% נוכחות

דרישות קדם

שם הקורס	מס' הקורס

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה

- אורון מיכל, צוהר לסיפורי הזוהר, עיונים בדרכי הדרוש והסיפור בספר הזוהר, לוס-אנג'לס תשע"ג, עמ' 114-88.
- אורון מיכל, 'שימני כחותם על לברך – עיונים בפואטיקה של בעל הזוהר בפרשת סבא דמשפטים', משואות, מחקרים בספרות הקבלה ובמחשבת ישראל, בעריכת מ' אורון, ע' גולדרייך, ספר זכרון לפרופ' א' גוטליב ז"ל, ירושלים, עמ' 3-5, 42-64.
- בן הראש יונתן, ינוקא דרב המנונא סבא, לוס-אנג'לס תשע"ט, עמ' 54-66.
- בן הראש יונתן, סבא וינוקא : האל, הבן והמשיח בסיפורי הזוהר, ירושלים תשע"ט, עמ' 80-85.
- ברטנא אורציון, הפאנטסיה בסיפורת דור המדינה, תל אביב תש"ן, עמ' 26-38.
- הלנר-אשד מלילה, ונהר יוצא מעדן: על שפת החוויה המיסטית בזוהר, תל-אביב תשס"ה, עמ' 19-25, 190-195.
- הסיפור הזוהרי (עורכים: יהודה ליבס, מלילה הלנר-אשד, יונתן בן הראש), ירושלים תשע"ז, עמ' 7-13 (מבוא).
- הר-שפי אבישר, דמותו הזוהרית של ר' פנחס בן יאיר, הסיפור הזוהרי (עורכים יהודה ליבס, מלילה הלנר-אשד, יונתן בן הראש), יד בן צבי והאוניברסיטה העברית, ירושלים תשע"ז, עמ' 97-133.
- ישראלי עודד, פרשנות הסוד וסוד הפרשנות, מגמות מדרשיות והרמנויטיות ב'סבא דמשפטים' שבזוהר, לוס אנג'לס תשס"ה, עמ' 54-60, 72-85, 191-266.
- ליבס יהודה, 'מיתוס לעומת סמל בזוהר ובקבלת האר"י', המיתוס ביהדות, אשל באר שבע ד (תשנ"ו).
- מרוז רונית, הביוגרפיה הרוחנית של רבי שמעון בר יוחאי, דיון ביסודותיו הטקסטואליים של הזוהר, ירושלים תשע"ח, עמ' 235-247, 224-230, 266-317.
- מרוז רונית, הביוגרפיה הרוחנית של רבי שמעון בר יוחאי, דיון ביסודותיו הטקסטואליים של הזוהר, ירושלים תשע"ח, עמ' 151-156, 407-455.
- פגיס דן, על סוד חתום: לתולדות החידה העברית באיטליה ובהולנד, ירושלים תשמ"ו.

- רואי ביטי, 'רגלי השכינה' כדימוי מכונן אתוס: עיון בספור בעל הקבין שבתיקוני הזוהר, קבלה 23 (תשע"א), חלק ב, עמ' 181–218.
- רוטמן דוד, דרקונים, שדים ומחוזות קסומים : על המופלא בסיפור העברי בימי הביניים, מודיעין תשע"ז, עמ' 52-69.
- תשבי ישעיהו ולחובר פנחס, משנת הזוהר, ירושלים תשל"ה, עמ' 17-116
- Eishbane Eitan, The Art of Mystical Narrative: A Poetics of the Zohar, Oxford 2018, pp.151-128, 228-223
- Todorov Tzvetan, The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre, trans. Richard Howard, New York 1973